



Briuselis, 2017 m. vasario 13 d.
(OR. en)

5800/1/17
REV 1

Tarpinstitucinės bylos:

2016/0379 (COD)
2016/0380 (COD)
2016/0377 (COD)
2016/0378 (COD)
2016/0382 (COD)
2016/0376 (COD)
2016/0381 (COD)
2016/0375 (COD)

ENER 24
CLIMA 13
CONSOM 28
TRANS 35
AGRI 51
IND 20
ENV 88
COMPET 84
FISC 39
ECOFIN 81
RECH 37
IA 23
CODEC 129

PRANEŠIMAS

nuo: Pirmininkaujančios valstybės narės

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Komisijos dok. Nr.: 15135/16 ENER 418 ENV 758 CLIMA 169 COMPET 637 CONSOM 301
FISC 221 IA 131 CODEC 1809
+ ADD 1 – 2
15150/16 ENER 420 ENV 760 CLIMA 171 COMPET 640 CONSOM 302
FISC 222 IA 133 CODEC 1816
+ ADD 1
15151/16 ENER 421 IA 136 CODEC 1817
+ ADD 1
15149/16 ENER 419 IA 134 CODEC 1815
+ ADD 1
15120/16 ENER 417 CLIMA 168 CONSOM 298 TRANS 479 AGRI 650
IND 261 ENV 757 IA 130 CODEC 1802
15091/16 ENER 413 ENV 754 TRANS 473 ECOFIN 1149 RECH 340
IA 124 CODEC 1789
+ ADD 1
15108/16 ENER 416 ENV 756 TRANS 477 ECOFIN 1152 RECH 341
IA 125 CODEC 1797
+ ADD 1
15090/16 ENER 412 CLIMA 167 IA 123 CODEC 1788
+ADD 1

Dalykas: Švarios energijos dokumentų rinkinys (**pirmasis svarstymas**)

- a) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl elektros energijos vidaus rinkos (nauja redakcija)
 - b) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (nauja redakcija)
 - c) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje (nauja redakcija)
 - d) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, įsteigiančio Europos Sąjungos Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą (nauja redakcija)
 - e) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (nauja redakcija)
 - f) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo
 - g) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo
 - h) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl energetikos sąjungos valdymo, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 94/22/EB, Direktyva 98/70/EB, Direktyva 2009/31/EB, Reglamentas (EB) Nr. 663/2009, Reglamentas (EB) Nr. 715/2009, Direktyva 2009/73/EB, Tarybos direktyva 2009/119/EB, Direktyva 2010/31/ES, Direktyva 2012/27/ES, Direktyva 2013/30/ES ir Tarybos direktyva (ES) 2015/652 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013
- Pasikeitimas nuomonėmis
-

I. Pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų pristatymas

2016 m. lapkričio 30 d. Komisija priėmė dokumentų rinkinį „Švari energija visiems europiečiams“. Šis dokumentų rinkinys, kurį sudaro aštuoni pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, yra didžiausias savo taikymo sritimi ir apimtimi, koks tik kada nors buvo pateiktas Komisijai energetikos srityje. Dokumentų rinkinį kartu su komunikatu, poveikio vertinimais ir kitais patvirtinamaisiais dokumentais sudaro daugiau kaip 3500 puslapių. Tikslas – pertvarkyti Europos Sąjungos energetikos sistemą orientuojantis į 2030 m. ir vėlesnį laikotarpį siekiant sukurti mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomiką, kartu užtikrinti jos naudą vartotojams, taip pat darbo vietų kūrimo, ekonomikos augimo, inovacijų ir konkurencingumo srityse. Dokumentų rinkiniu siekiama trijų pagrindinių tikslų: daugiausia dėmesio skirti energijos vartojimo efektyvumui, užsitikrinti pirmaujančią poziciją atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje ir užtikrinti sąžiningą elgesį vartotojų atžvilgiu.

Visas šis dokumentų rinkinys buvo pateiktas 2016 m. gruodžio 5 d. įvykusiame TTE tarybos (energetika) posėdyje. 2017 m. sausio mėn. ir vasario mėn. pradžioje Energetikos darbo grupėje buvo užbaigtas pirmas išsamus visų aštuonių pasiūlymų pristatymas. Dokumentų rinkinyje Komisijos siūlomos iniciatyvos yra iš esmės tarpusavyje susijusios; dėl šios priežasties jau pradėtas aštuonių pasiūlymų poveikio vertinimų privalomas nagrinėjimas. Šiame ankstyvame nagrinėjimo etape dauguma delegacijų laikosi tikrinimo išlygų dėl visų pasiūlymų.

Vadovaujantis pirmininkaujančios Maltos prioritetais, jau pradėtas dviejų pasiūlymų – dėl energijos vartojimo efektyvumo ir pastatų energinio naudingumo – išsamus nagrinėjimas, siekiant Maltos pirmininkavimo laikotarpiu susitarti dėl bendro požiūrio, jei tai bus įmanoma padaryti.

Pagrindiniai pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų elementai išdėstyti toliau.

Elektros energijos rinkos modelis

Tiek Taryba, tiek Europos Parlamentas ne kartą pabrėžė, kad gerai veikianti integruota energijos rinka yra geriausias būdas užtikrinti prieinamas energijos kainas bei energijos tiekimo saugumą ir sudaryti sąlygas ekonomiškai efektyviu būdu integruoti didesnius elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, kiekius. Siekiant užtikrinti ekonomikos augimą ir vartotojų gerovę Europos Sąjungoje, itin svarbu, kad kainos būtų konkurencingos – taigi, jos yra esminis ES energetikos politikos aspektas.

Dabartinis elektros energijos rinkos modelis yra grindžiamas trečiojo energetikos teisės aktų rinkinio, kuriuo pasiekta konkrečios pažangos vartotojų naudai ir pagerinta vartotojų padėtis energijos rinkose, taisyklėmis. Juo taip pat padidintas Europos elektros energijos rinkų likvidumas ir neabejotinai išplėsta tarpvalstybinė prekyba.

Vis dėlto, dėl naujų tendencijų Europos elektros energijos rinkose įvyko esminių pokyčių. Iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gaminamos elektros energijos (RES-E) dalis gerokai padidėjo ir atsinaujinančiųjų išteklių energija tapo sąnaudų atžvilgiu labiau konkurencinga. Perėjimas prie elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių bus tęsiamas, nes tai yra viena iš pagrindinių sąlygų siekiant įvykdyti Sąjungos įsipareigojimus pagal Paryžiaus klimato susitarimą. Būsimoje elektros energijos rinkoje vyraus labiau kintama ir decentralizuota elektros energijos gamyba, padidės valstybių narių tarpusavio priklausomybė ir atsiras naujų technologinių galimybių sumažinti sąskaitas vartotojams ir pastariesiems aktyviai dalyvauti elektros energijos rinkose taikant apkrovos atsako priemones ir vartojant arba kaupiant pačių pasigamintą energiją.

Atsižvelgdama į pirmiau išdėstytas aplinkybes, 2016 m. lapkričio mėn. Komisija pateikė savo pasiūlymus dėl Direktyvos dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, Reglamento dėl elektros energijos rinkos ir Reglamento, įsteigiančio Europos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą (ACER) išdėstymo naujomis redakcijomis. Be to, buvo pateiktas pasiūlymas dėl naujo Reglamento dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje.

Siūlomais teisės aktais siekiama dabartinės rinkos taisyklės pritaikyti prie naujų rinkos realijų užtikrinus daugiau lankstumo – sudarant sąlygas nevaržomai tiekti elektros energiją pagal neiškraipytus kainų signalus, kartu suteikiant daugiau galių vartotojams, užtikrinant, kad tarpvalstybinis koordinavimas teiktų didžiausią naudą ir duodant reikiamus signalus bei paskatas pritraukti reikiamas investicijas, kad Europos energetikos sistema būtų mažiau priklausoma nuo anglies dioksido kiekio ir konkurencingesnė. Jais taip pat bus teikiama pirmenybė sprendimams, kuriais siekiama energijos vartojimo efektyvumo, ir bus padedama siekti Sąjungos tikslo kurti darbo vietas, užtikrinti ekonomikos augimą ir pritraukti investicijas.

Siūlomomis taisyklėmis dėl elektros energijos rinkos modelio siekiama nustatyti vienodas sąlygas visų išteklių atžvilgiu ir integruoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius į rinką, kartu sustiprinti trumpalaikes rinkas siekiant užtikrinti maksimalias galimybes ekonomiškai efektyviai naudoti nepastovius, mažiau nuspėjamus atsinaujinančiuosius energijos išteklius rinkos kontekste, užtikrinant, kad operacijos minėtose rinkose vyktų beveik tikruoju laiku, ir pagerinant balansavimo rinkas. Be to, siekiant pritraukti reikiamas investicijas į elektros energijos rinką, siūlomais teisės aktais siekiama pagerinti kainų signalus, pavyzdžiui, panaikinant kainų ribas siekiant užtikrinti, kad kainose atsispindėtų tikroji elektros energijos vertė piko apkrovos metu, ir sustiprinant esamą reglamentavimo sistemą siekiant užtikrinti, kad kainų signalai galėtų nulemti naujų investicijų geografinę vietą ir sprendimus dėl gamybos (pvz., per kainų zonas, suderintas su struktūrine perkrova perdavimo tinkle).

Siekiant padaryti elektros energijos sistemą lankstesnę, siūlomomis taisyklėmis siekiama užtikrinti visapusišką apkrovos atsako priemonių dalyvavimą rinkoje, be kita ko, suteikiant kiekvienam vartotojui prieigą prie dinaminės kainodaros sutarčių ir pažangiųjų skaitiklių su būtinosiomis funkcijomis. Be to, siūlomomis taisyklėmis skirstymo sistemų operatoriai būtų skatinami didinti savo operacijų efektyvumą gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, kuri yra nepastovesnė, kontekste, kartu išsaugant savo kaip neutralių veikėjų, sudarančių palankesnes sąlygas rinkoje, vaidmenį.

Atsižvelgiant į tai, kad svarbu užtikrinti tinkamas investicijas į elektros energijos rinką ir pagerinti rinkų gebėjimą jas įsisavinti vykdant numatytas reformas, pajėgumų mechanizmai turėtų būti diegiami laikantis tam tikrų sąlygų, ir yra pasiūlytos priemonės dėl geresnio tų pajėgumų mechanizmų suderinimo valstybių narių tarpusavyje, kad būtų išvengta neigiamų pasekmių vidaus rinkos veikimui. Pajėgumų mechanizmai bus grindžiami skaidriu ir ES mastu suderintu išteklių adekvatumo vertinimu ir turėtų būti užtikrinta tarpvalstybinio dalyvavimo juos taikant galimybė.

Be to, siekiant geriau valdyti riziką ES elektros energijos sistemoje, numatytas sistemingesnis rizikų vertinimas, pagrįstas bendrais metodais, taikytiniais tarpvalstybiniame kontekste. Valstybės narės būtų įpareigosios parengti pasirengimo valdyti riziką planus, sudarytus iš dviejų dalių: vienoje būtų nustatytos nacionalinės priemonės, o kitoje – priemonės, dėl kurių valstybės narės tarpusavyje turi iš anksto sutarti regiono kontekste, įskaitant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis regioniniu lygmeniu, bendradarbiavimo esant įvairiems krizės scenarijams procedūras ir susitarimą dėl to, kaip reaguoti vienu metu elektros sektoriuje kilus krizėms.

Siekiant padidinti konkurenciją mažmeninėje elektros energijos rinkoje, siūlomais teisės aktais numatoma palaipsniui panaikinti bendrą kainų reguliavimą, kartu numatant galimybę taikyti pereinamojo laikotarpio kainų reguliavimą pažeidžiamiems vartotojams. Siekiant aktyvesnio vartotojų dalyvavimo, ribojamas sutarties nutraukimo mokesčių taikymas ir sugriežtinamos pažangiųjų skaitiklių diegimo taisyklės. Skatinama didinti vartotojų pasitikėjimą lyginamosiomis interneto svetainėmis ir siūlomi principai, kuriais užtikrinama, kad sąskaitos už energiją būtų aiškos ir lengvai suprantamos. Galiausiai, siekiant sudaryti galimybę naujiems rinkos dalyviams ir energetinių paslaugų bendrovėms plėtoti naujas paslaugas, užtikrinama nediskriminacinė prieiga prie vartotojų duomenų.

Atsinaujinančiųjų išteklių energija

Pasiūlymu siekiama iš dalies pakeisti Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvą 2009/28. Atsižvelgiant į 2014 m. spalio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadas, pasiūlyme siūlomas privalomas ES lygmens tikslas – užtikrinti, kad 2030 m. Sąjungos bendrame galutiniame energijos suvartojime atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis sudarytų bent 27 proc. viso energijos kiekio.

Pasiūlyme nagrinėjami klausimai, susiję su paramos sistemomis, pačių gaminama ir suvartojama atsinaujinančiųjų išteklių energija, regionų bendradarbiavimu, kilmės garantijomis, administracinėmis procedūromis, informacija ir mokymu, taip pat su tvarumo kriterijais ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio sumažinimu naudojant biodegalus, skystuosius bioproduktus ir biomasės kūrą. Pasiūlymas skirtas trims galutinio vartojimo sektoriams: elektros energijos („RES-E“), šildymo ir vėsinimo („RES-H&C“) ir transporto ('RES-T').

Pagrindiniai pasiūlymo nauji elementai aprašyti toliau.

Valstybės narės turėtų nustatyti savo nacionalinius veiksmus siekiant bendro privalomo 2030 m. ES tikslo, kaip baziniu lygiu remdamosi privalomais 2020 m. nacionaliniais planiniais rodikliais, nustatytais galiojančioje Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvoje 2009/28/EB. Į pasiūlymą įtraukti bendrieji principai, kuriais valstybės narės turėtų vadovautis rengdamos paramos sistemas, siekdamos užtikrinti jų stabilumą ir tai, kad teikiant paramą atsinaujinantiesiems energijos ištekliams būtų labiau reaguojama į rinką. Tai visų pirma apimtų netaikymo atbuline data sąlygą, rinka grindžiamą požiūrį, tikrumą investuotojams nustačius trejų metų trukmės valstybių narių planus, ir galimybę pradėti iš dalies taikyti paramos sistemas (10–15 proc.) kitose valstybėse narėse esantiems generatoriams, siekiant sumažinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimo sąnaudas ir paskatinti regioninius sprendimus.

Valstybės narės turėtų įsteigti vieno langelio principu veikiančią tarnybą, kuri koordinuotų visą leidimų išdavimo pareiškėjams, norintiems statyti / eksploatuoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos jėgaines ir susijusią perdavimo bei paskirstymo infrastruktūrą, procesą. Leidimų išdavimo procesas turėtų trukti ne ilgiau kaip trejus metus, o mažesnio kaip 5kW galios įrenginių atveju turėtų pakakti paprasto pranešimo; esamų įrenginių galios atnaujinimo atveju leidimų išdavimo procesas turėtų trukti ne ilgiau kaip vienerius metus, ir taip pat yra numatyta supaprastinta pranešimo procedūra. Be to, pasiūlymu nustatomi tam tikri minimalieji standartai gamintojų, kurie patys pasigamina (nedidelį kiekį) atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir ją suvartoja savo reikmėms, taip pat atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendruomenių, teisių atžvilgiu. Į pasiūlymą taip pat įtraukta valstybių narių prievolė palengvinti administracines procedūras sudarant energijos pirkimo sutartis.

Kalbant apie šildymą ir aušinimą, pasiūlymu valstybėms narėms suteikiamos pasirinkimo galimybės padidinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį šilumos ir vėsumos tiekimo sistemoje (stengiantis padidinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą šilumos ir vėsumos tiekimo sistemoje iki 1 procentinio punkto per metus), o atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamintojams nustatomos nediskriminacinės prieigos prie vietos centralizuoto šildymo ir aušinimo sistemų teisės. Kalbant apie transportą, pasiūlymu Europos tiekėjams, tiekiantiems degalus transporto priemonėms, nustatoma prievolė tiekti rinkai vis daugiau – nuo 1,5 proc. 2021 m. iki 6,8 proc. 2030 m. – pažangiųjų degalų, pagamintų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir išskiriančių mažai anglies dioksido (biodegalų, biodujų, iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagamintos elektros energijos ir iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagaminto ne biologinės kilmės skysto ir dujinio kuro), kartu mažinant skystų biodegalų, pagamintų iš maistinių ar pašarinių kultūrų, maksimalią dalį. Be to, į pasiūlymą neįtrauktas 2020 metams nustatytas esamas privalomas nacionalinis tikslinis rodiklis dėl 10 proc. atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalies transporte. Valstybės narės taip pat turėtų sukurti tarpusavyje susietas nacionalines duomenų bazines, kad būtų galima atsekti iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagamintus degalus, naudojamus šildymo bei aušinimo sistemose ir transporte, ir apskaičiuoti su jais susijusius atitinkamus parametrus.

Kalbant apie biodegalus, skystuosius bioproduktus ir biomasę, pasiūlymu nustatomi nauji tvarumo kriterijai miško biomasei, išplečiami tvarumo kriterijai, kad jie būtų taikomi ir biomasės kurui, padidinamos ŠESD kiekio sumažinimo naudojant įvairių rūšių biodegalus minimalios normos ir nustatoma, kad didžiosios biomasės kogeneracinės jėgainės turi naudoti didelio efektyvumo kombinuotą šilumos ir elektros gamybos technologiją.

Nuostatos, susijusios su spragos tarp bendrų nacionalinių veiksmų ir linijinės trajektorijos siekiant bendro privalomo 2030 m. ES tikslo užpildymu („kas, jeigu nepavyks“ sąlyga), yra įtrauktos į pasiūlymą dėl Reglamento dėl energetikos sąjungos valdymo¹. Šiomis nuostatomis, be kita ko, numatomos papildomos priemonės valstybių narių ir Sąjungos lygmenimis siekiant užtikrinti, kad ES tikslas būtų pasiektas.

Komisija turi nustatyti finansinės paramos sistemą siekdama padidinti Sąjungos lėšų panaudojimą siekiant šios direktyvos tikslų ir padidinti valstybių narių užmojus naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją.

¹ Pastaba: plg. dok. 15090/16, 27 straipsnis.

Energijos vartojimo efektyvumas ir pastatų energinis naudingumas

Remiantis principu „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, Direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo ir Direktyvos 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo tikslinės peržiūros tikslas – užtikrinti darbo vietų kūrimą, ekonomikos augimą ir energijos tiekimo saugumą, taip pat prisidėti siekiant tikslo iki 2030 m. sumažinti ES priklausomybę nuo iškastinio kuro. Atsižvelgiant į šią perspektyvą, siūlomomis priemonėmis siekiama, kad ir toliau tokiu pačiu lygiu, kaip ir iki 2020 m., būtų dedamos pastangos didinti energijos vartojimo efektyvumą, o visų pirma jos yra nukreiptos į itin neefektyvių esamų pastatų renovaciją.

2014 m. spalio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadose buvo nustatytas 27 % orientacinis energijos vartojimo efektyvumo tikslas ES lygiu. Išvadose taip pat raginama iki 2020 m. peržiūrėti šį tikslą, turint omeny 30 % lygį. Atlikusi šią peržiūrą, Komisija dabar siūlo privalomą 30 % tikslą ES lygiu. Šis bendras tikslas yra išreikštas tokiais kiekiais: 2030 m. ES pirminės energijos suvartojimas turi sudaryti ne daugiau kaip 1 321 mln. tonų naftos ekvivalento, o galutinės energijos – ne daugiau kaip 987 mln. tonų naftos ekvivalento; valstybės narės turi atsižvelgti į šį tikslą nustatydamos savo orientacinius nacionalinius veiksmus siekiant energijos vartojimo efektyvumo tikslo.

Siūloma metinį 1,5 % energijos taupymo įpareigojimą taikyti toliau iki 2030 m. ir galbūt vėliau. Energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemų ir tokio paties poveikio alternatyvių priemonių taikymui sudaromos vienodos sąlygos, suteikiant daugiau lankstumo. Apibrėžiant tinkamiausias priemones, pagal naujas taisykles reikalaujama, kad valstybės narės atsižvelgtų į energijos nepriteklių. Direktyvoje taip pat aiškiau išdėstomi reikalavimai dėl to, kaip turi būti skaičiuojamas sutaupyto energijos kiekis, ir peržiūrimi įsipareigojimai dėl šilumos suvartojimo matavimo ir sąskaitų išrašymo, siekiant užtikrinti skaidresnes ir labiau į naudotoją orientuotas sąskaitas už energiją.

Peržiūrėta Direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo reikalaujama, kad valstybės narės, pasitelkdamos savo ilgalaikes pastatų renovacijos strategijas, kuriose nustatomi aiškūs etapai iki 2030 m., turėtų aiškią pastatų ūkio priklausomybės nuo iškastinio kuro panaikinimo iki 2050 m. viziją. Siekiant sutelkti investicijas į renovaciją, Komisija siūlo pradėti taikyti mechanizmus, kuriais būtų sprendžiamos su finansavimo trūkumu ir rinkos kliūtimis susijusios problemos, ir įdiegė pažangiojo išmaniųjų pastatų finansavimo iniciatyvą. Pasiūlymu skatinama naudoti pastatuose modernias technologijas pradedant taikyti pažangumo rodiklį ir siekiama užtikrinti, kad visuose negyvenamuosiuose pastatuose ir naujuose gyvenamuosiuose pastatuose plačiai prieinama taptų tinkama elektra varomų transporto priemonių įkrovimo infrastruktūra. Pastatų energinio naudingumo apskaičiavimo metodas taip pat peržiūrimas siekiant tinkamai įvertinti atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir spręsti problemą, susijusią su atotrūkiu tarp apskaičiuoto energijos poreikio ir faktinio suvartojimo.

Valdymas

Nesant nacionalinio lygmens privalomų tikslų dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo laikotarpiu po 2020 m. (2014 m. spalio mėn. Europos Vadovų Taryba šių tikslų nenumatė) ir atsižvelgiant į Paryžiaus susitarimą, pasiūlymu sukuriamas bendradarbiavimo ir kontrolės mechanizmas, kuris turėtų padėti užtikrinti, kad energetikos sąjungos uždaviniai ir tikslai, įskaitant visų pirma 2030 m. ES tikslus atsinaujinančiųjų išteklių energijos bei energijos vartojimo efektyvumo srityse ir ES kovos su klimato kaita tikslus, būtų kartu įgyvendinti ir kad įvairūs veiksmai, pasiūlyti šiose ir kitose srityse, sudarytų nuoseklią ir suderintą visumą.

Kontrolės mechanizmą sudarys valstybių narių pateikiami integruoti nacionaliniai energetikos ir klimato srities veiksmų planai, kuriuose išdėstomi jų tikslai, politika ir priemonės, susiję su visais penkiais energetikos sąjungos aspektais (energetiniu saugumu; energijos vidaus rinka; energijos vartojimo efektyvumu; priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu; moksliniais tyrimais, inovacijomis ir konkurencingumu), įskaitant išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio mažinimo tikslus ir šalinimą absorbentais, ir politika bei priemonės, kurios taip pat yra susijusios su Paryžiaus susitarimu ir JTBBKK. Šie planai apimtų 2021–2030 m. laikotarpį (ir vėliau būtų atnaujinami kas 10 metų), prireikus įtraukiant perspektyvą iki 2050 m. ir vėliau. Valstybės narės turėtų pateikti planų projektus ne vėliau kaip 2018 m. sausio 1 d., galutinius planus – ne vėliau kaip 2019 m. sausio 1 d., atnaujintus planų projektų projektus – ne vėliau kaip 2023 m. sausio 1 d., o atnaujintus galutinius planus – ne vėliau kaip 2024 m. sausio 1 d.; vėliau galutinių planų projektai ir atnaujintų planų projektai būtų pateikiami kas 10 metų.

Be to, reglamente nustatomos kas dvejus metus teikiamos integruotos nacionalinės energetikos ir klimato srities pažangos ataskaitos – jas valstybės narės teiktų Komisijai (pirmosios tokios ataskaitos turi būti pateiktos ne vėliau 2021 m. kovo 15 d.) remdamosi ataskaitos šablonu, kuris bus apibrėžtas vėlesniame etape, ir naudodamosi pagrindiniais rodikliais, taip pat nuostatos dėl metinių ataskaitų teikimo, kai to reikia laikantis tarptautinių įsipareigojimų. Ši ataskaitų teikimo tvarka turėtų pakeisti ir supaprastinti beveik visas esamas ataskaitų teikimo prievoles, nustatytas ES energetikos ir klimato srities teisės aktuose. Be to, turėtų būti toliau taikomos nacionalinės ir Sąjungos apskaitos sistemos, naudojamos išmetamam ŠESD kiekiui ir absorbentais pašalinamam kiekiui apskaičiuoti. Ataskaitos turėtų būti teikiamos naudojant elektroninę ataskaitų teikimo platformą, kuri bus grindžiama dabartiniais ataskaitų teikimo procesais ir duomenų bazėmis.

Siūlomos nacionalinių veiksmų nustatymo proceso gairės, kuriomis remdamosi valstybės narės nustatytų savo veiksmus siekiant 2030 m. tikslų atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos vartojimo efektyvumo srityse. Valstybės narės turėtų pateikti skirtingas a) esamos politikos ir b) planuojamos politikos, susijusios su 5 energetikos sąjungos aspektais laikotarpiui bent iki 2040 m., prognozes. Be to, valstybės narės turėtų įvertinti integruotuose planuose nurodytos politikos ir priemonių poveikį makroekonomikai, aplinkai, įgūdžiams ir visuomenei, taip pat politikos, susijusios su 5 aspektais, sąveiką laikotarpiu bent iki 2030 m., čia kartu palygindamos esamos politikos ir planuojamos politikos prognozes.

Struktūrinis kartotinis Komisijos ir valstybių narių sąveikos procesas turėtų padėti bendrai siekiant energetikos sąjungos tikslų. Jis apimtų Komisijos vykdomos stebėsenos sistemą ir, prireikus, Komisijos teikiamas rekomendacijas, į kurias valstybės narės turėtų kuo labiau atsižvelgti, turint omeny tam tikrų ES lygmens tikslų privalomąjį pobūdį. Be to, pasiūlyme pateikiamos nuostatos dėl regioninio bendradarbiavimo ir nacionalinių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo. Komisijai prireikus turėtų padėti Europos aplinkos agentūra.

Jei, remdamasi valstybių narių pateikta informacija, Komisija padaro išvadą, jog esama pavojaus, kad energetikos sąjungos tikslai (visų pirma tikslai dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo) nebus pasiekti (klausimas „kas jeigu nepavyks“), ji gali pateikti rekomendacijas valstybėms narėms ir prireikus imtis papildomų priemonių Sąjungos lygmeniu.

Atsinaujinančiųjų energijos išteklių atveju (kai privalomas ES tikslas yra nustatytas), tokios papildomos priemonės gali apimti kolektyvinę valstybių narių įpareigojimą imtis nacionalinių priemonių, pavyzdžiui, pakoreguoti atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalį šildymo ir vėsinimo ir (arba) transporto sektoriuose arba skirti finansavimą atsinaujinančiųjų energijos išteklių finansavimo platformai Sąjungos lygmeniu. Tokią platformą Komisija gali sukurti priimdama deleguotąjį aktą.

Energijos vartojimo efektyvumo atveju (kai privalomas ES tikslas yra siūlomas), tokios Sąjungos priemonės gali apimti papildomas priemones gaminių, pastatų ir transporto sektoriaus energijos vartojimo efektyvumui didinti.

Abiejų sričių – atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo – atžvilgiu 2023 m. Komisija turėtų įvertinti, ar yra dedama pakankamai pastangų, atitinkamas papildomas priemonės įgyvendinant iki 2024 m.

Būtų įsteigtas Energetikos sąjungos komitetas (pakeisiantis dabartinį Klimato kaitos komitetą ir atitinkamai kitus komitetus), o 2026 m. reglamentas būtų peržiūrėtas.

Pasiūlyme esama nuostatų dėl tikslų ir uždavinių, kurios visiškai sutampa su nuostatomis, išdėstytomis įvairiuose energetikos politikos srities ES teisės aktuose, taip pat nuostatų dėl tikslų ir uždavinių, kurios visiškai sutampa su nuostatomis, išdėstytomis keliuose klimato ir energetikos politikos srities pasiūlymuose dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kurie neseniai buvo pateikti Komisijai². Todėl viso derybų proceso metu turi būti užtikrintas šių visiškai sutampančių nuostatų visuose kituose pasiūlymuose dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų (žr. išnašą) ir šiame pasiūlyme dėl valdymo nuoseklumas.

2

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl **šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų ir šalinamų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės, kiekio įtraukimo** į 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 525/2013 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo stebėsenos bei ataskaitų ir kitos su klimato kaita susijusios informacijos teikimo mechanizmo.

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo, kuriant atsparią energetikos sąjungą ir siekiant vykdyti įsipareigojimus pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms **nustatomi įpareigojimai** 2021–2030 m. laikotarpiu **sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį** ir iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 525/2013 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo stebėsenos bei ataskaitų ir kitos su klimato kaita susijusios nacionalinio bei Sąjungos lygmens informacijos teikimo mechanizmo.

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos dėl skatinimo naudoti **atsinaujinančiųjų išteklių energiją** (nauja redakcija).

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl **dujų tiekimo saugumo** užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010.

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES dėl **energijos vartojimo efektyvumo**.

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/31/ES dėl **pastatų energinio naudingumo**.

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl **pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje**, kuriuo panaikinama Direktyva 2005/89/EB.

II. PASIKEITIMAS NUOMONĖMIS

Ministrų prašoma pasikeisti savo pirminėmis nuomonėmis³ dėl dokumentų rinkinio „Švari energija visiems europiečiams“, be kita ko, apsvarstyti:

- kaip, laikydamiesi bendros deklaracijos⁴, galime padaryti esminę pažangą ir, kai įmanoma, pasiekti rezultatų, susijusių su dokumentų rinkiniu, iki 2017 m. pabaigos;
 - kaip geriausiai galime užtikrinti bendro požiūrio sinergiją pagrindinėse srityse, įskaitant institucinę sritį;
 - kaip geriausiai pasinaudoti regioniniu bendradarbiavimu siekiant palengvinti pereinamąjį laikotarpį.
-

³ Pastaba: delegacijų prašoma savo pastabas pateikti raštu, kad ministrai galėtų daugiausia dėmesio skirti pagrindinėms idėjoms.

⁴ *Plg.* dok. 15375/16.